

List za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.



Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prilep-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (119)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
steče naročnina. Prosi-
mo ponovite jo takol.

Štev. (No.) 118.

Chicago, Ill., 14. decembra (December), 1909.

Leto (Vol.) IV.

Iz kapitalističnega morišča v Cherry.

V rovu ni bilo niti škafe vode, da
bi bili v začetku pogasili ogenj!

Koronerjeva preiskava o nasilni
smrti tristoletih premogarjev v
Cherry teče že tretji teden. Kon-
čana bo najbrž še te dni. Zaslisa-
vanju priče prisostujejo razum ko-
ronerja in njegove mrliškoogledne
porote tudi državni rudniški in-
spektorji in državni pravdnik za
dotični county. Organizacijo Uni-
ted Mine Workers of America za-
stopa pri preiskavi odvetnik sodr.
S. Stedman iz Chicago. Chicago,
Milwaukee and St. Paul Railroad
Co., ki je lastnik pogorelega rova,
naravno dela na vse mogoče na-
čine, da bi odvrnila vso krivdo 300
kratnega umora raz sebe. Tudi ko-
roner Malm, kateri vodi preiskavo,
semtertja pokaže, da so mu lastni-
ki premogovnika bolj pri sren
kakor pa vdove umorjenih delav-
cev. Kompanija je tudi poskrbela,
da najbolj važnih prič — ni mo-
goče zaslišati. Alexander Rosen-
jaek, kateri je oskrboval vpenja-
čo, in kateri je imel opraviti s se-
nom, ki se je vžgalo od plamteče
baklje in Bobby Dean, kateri je vi-
del, ko se je zapalilo seno, sta iz-
ginila iz Cherry! Nikjer ju ni mo-
goče najti. Govori se, in povsem
opravičeno, da so bossje kompani-
je oba fanta z grožnjami in obljub-
ami prepodili iz Cherry in zdaj
se skrivata nekje v Chicagu dokler
ne mine preiskava. Tako delajo
kapitalisti!

Vseh prič pa le niso prepodili
in poskrbili, dosiravno bi lastniki
pregovornika najraje videli, da
ni žive duše blizu, ki bi povedala
resnico o lopovski razmerah, ki so
vdelale v rovu pred in ob začetku
ognja.

Zadnji terek je bil pred koro-
nerjevo preiskavo zaslišan premo-
gar Emil Girez, kateri je bil tudi
očevidec prizora, ko se je vžgalo
seno v rovu. Girez je izpovedal
sledenče:

Vprašanje: "Kaj ti je rekel Rosen-
jaek, ako je sploh s tabo govoril, ko je
bil ogenj opažen?" Odgovor: "Pokli-
cal me je, da mu naj pomagam voz
s gorčim senom spravit s pota. Ko sem
ga vprašal, kam naj unakneva seno,
odgovoril mi je (Rosenjaek): 'Kaj me
mar, kam ga deneva, samo da uideva
odot!'". Vpraš.: "Kaj si potem sto-
nil?" Odg.: "Pomogel sem Rosenjaeku
pomakniti seno v južno strah hodnika."
Vpraš.: "Ali bi se bil oganil še lahko
pognal s škafečkom vode, ko si ga prvič
zagledal?" Odg.: "Prav lahko." Vpraš.:
"Ali je bil kje v bližini škafeček
vode?" Odg.: "Ne." Vpraš.: "Vpraš.:
"Ali je bil sploh kje v bližini kakšen
škar, s katerim bi bil skočil po vodo?"
Odg.: "Ne; nikjer ni bilo nobenega
škarja za vodo." Vpraš.: "Ali je bil
plamen že velik, ko te je Rosenjaek
poklical?" Odg.: "Ne; potlačil bi
ga bil lahko s sukajo." Vpraš.: "Za-
jaj nisi tega storil?" Odg.: "Preveč
sem bil prestrašen; nikdar se nisem vi-
del kaj takega. Vrh tega mi je rekel
Rosenjaek, da ni nobene nevarnosti.
Odpravil sem se takoj na površje, da
ukazem ustaviti 'fan', a pri tem se mi
je pa vžela noga med cevi, ki so ležale
križem raz: etane po hodniku in pre-
teklo je precej časa, predno sem si nogo
osvobodil."

Za pričo je bila poklicana tudi
Mrs. Jamina Miller, ktere mož je
ostal v jami. Izpovedala je, da je
bila jedna iz med prvih žen, ki so
pritekle k ustju shafta, ko se je
raznesel glas o ognju, in je videla,
da iz kadeče se odprto so vozili
samo premog namesto delaveev.
Ko je vprašala, zakaj da ne reš-
ujejo premogarjev, odgovoril ji je
nekdo, da "ni nobene nevarnosti."
— Pri shaftu ni bilo nobene-
ga bossa — dejala je Mrs. Mil-
ler — "pikče se ni brigal za reši-
tev mož iz goreče jame. Jaz sem
prišla k rovu ob 2 uri in 15 mi-
nut, in tistikrat je še vedno samo
temog prihajal na površje, dasi-
ravno je spodaj gorelo že od polu
dveh, kakor sem zvedela pozne-
je."

— Razni kapitalisti so tekom
zadnjih 20 let okradli Zdr. drž.
v New Yorku za \$200,000,000 na
colnini. Vzle temu bodo pa kapi-
talisti še v prihodnje v svojih čas-
nikih izjavljani ponosno: Mi smo
steber in temelj državi.

Splošen pregled.

— Važni dokumenti, s kterimi
bi se dalo dokazati, da je trust za
sladkor osleparil stric Sama pri
colnien, so zginiti. Tudi važne pri-
če so pobrala šila in kopita in
odšle v neznan kraj.

— Stara pesem! Tako je vedno, ke-
dar se gre proti hudodelskim
trustom. Najprvo zginijo doku-
menti, za njimi priče, navsezad-
nje pa še obtožba. To je ameriški
način boja proti trustom.

— Viljem Facke iz Berlina, po
domače nemški cesar, si je zopet
postavil spomenik. Samoobsebi
je umevno, da si ga je sam omi-
slil a zdelal tudi načrt za njega.
Ta spomenik je navadna bron-
sta tablica, spomenica na sestanek
z grofom Zeppelinom, ko je pri-
plul z zrakoplovno ladijo. Tabli-
co so vzdali na gradiču Donau-
eschingen.

— O nemškem cesarju bo tudi pi-
sala zgodovina. Govoril je beda-
stoče in sebi postavljaj spome-
nike.

— Dne drugega decembra je
minolo 50 let, odkar so obesili
Johna Browna v Charleston, Va.
Zamareci ga imenujejo svojega od-
rešenika. Obtožnica se je glasila
radi veleizdaje in umora. Brown
je s somišljeniki vprizoril punt,
da bi rešil zamorece sužnosti. Bran-
nil se je hrabro, proti državni mi-
lici. Takrat se je smatralo za hu-
dodelstvo, če je kdo vstopil za od-
stranitve sužnosti za črne, kot se
danes smatra za zločin, če se za-
hleva odstranitve mezdne sužnos-
ti. Tako se spreminjajo v teku
časa družabne forme in nazori.

— Angleški poslanik v Pekingu
je protestiral v imenu njegove
vlade pri kitajski vladi, ker hoče
popolnoma zatreti trgovino z opi-
jem. Uvoz opija iz Indije je vsled
te odredbe kitajske vlade, ktero
je izdala proti uporabi opija, sil-
no nazadoval. Angleškim kapita-
listom nosi trgovina s tem stru-
pom ogromen dobiček, radi tega
se hudujejo nad kitajsko vlado,
ker jim krati sveti profit. Leta
1840 je Anglija imela vojno z Ki-
tajsko, ker je prepovedala uvažati
opi.

Zdaj Anglija ne pojde tako
daleč. Ali že to karakterizira kul-
turo angleškega kapitalizma, ki
hoče indijski strup prodajati svo-
bodno na Kitajskem, zaeno se pa
zgraja nad grozodejstvi v Congo
državi. Angleškim kapitalistom je
vseeno, če radi opija pogine na
tisoče Kitajcev, da le trgovina ne
trpi škode.

— "W. R. Hearst, ki je postal
milonar, ker prodaja svoje rme-
ne eunje delaveem, ktere bi inor-
da še v bordelu na smatrali za
spodobno literaturo, je svoje ma-
roge Leoparda izdal o tem, da je
tožil "Western Federation of Mi-
ners" (zapadno zveza plavzarjev
in rudarjev) za odškodnino, ker
je zahtevala zaprtje (organizira-
no) delavnico." Tako piše "The
United Mine Workers Journal",
oficijelno glasilo "United Mine
Workers of America" (združenih
ameriških rudarjev).

Nam se dozdeva, da na divjem
zapadu poznajo boljše nektare
gospode, kot pri "Glas Sv.", ker
bi bilo ne mogoče, da so preveli
članek iz rmine eunje in izjavili
ponosno: "Mi nismo socialisti,
marveč Fabianisti!"

Mogoče je tudi, da tam tega
gospoda poznajo dobro in hočejo
posnemati njegovo taktiko.

A mi jim želimo pameti, kajti
do milijonov je še dolga pot.

Boljše je jesti črn kruh in ov-
sen močnik in v časniku zastopo-
vati eno strujo, kot hlepeti po bo-
gatstvu in prostituirati časnik.

Prostitucija nosi in je nosila
vedno le lastnikom bordelov — v
politiki pa glavam meščanskih
politikarjev, nikdar pa ne prosti-

tutki ali prostituiranemu časni-
ku.

Upamo, da naš blagohoten opo-
min ne bo padel na nerodovitna
tla.

— Neki sodnik karakterizira
stavkokaza tako le:

"Za strokovno organizirane de-
lavee je stavkokaz to, kar je izda-
jalec za svojo deželo. Morda je v
kritičnih časih potreben za eno
ali drugo stranko, a li zaničujeti
ga obe, ko se zopet povrne mir.
Stavkokaz je zadnji, ki pomaga
drugemu, pač pa prvi, ki zahteva
pomoč; vendar pa ne dela nikdar
varno. Stavkokaz misli le na svoj
lasten dobiček, ne misli pa, kaj
mu bo prinesel pihodnji dan; za
denar je pripravljen vedno izdati
svoje prijatelje, svojo družino,
svojo domovino. Z eno besedo: Iz-
dajalec je v malem, ki neprvo
proda svoje tovarise, da ga kasne-
je prodajo njegovi delodajalci;
sovražnik je samega sebe, seda-
njosti in prihodnje družbe."

Tako sodbo je zgovoril london-
ski sodnik o stavkokazu. Potrebn-
o je, da smo to sodbo ponatisni-
li, ker imajo v tej "svobodni"
republik stavkokazi zaslonbo pri
vladi in sodiščih in pri nekterih
slov. kapitalističnih časnikih.

— Minoli teden smo zopet zvr-
šili en korak bližje do proglaše-
nja kapitalističnega cesarja.

Pierpont Morgan, za kterim
daleč od zadej caplja kapitalistič-
na in finančna ekselencia Rocke-
feller, je odkupil Ryanu kontro-
lo nad zavarovalno družbo "E-
quitable". S tem je Morgan, ki
ima v raznih družih podjetjih ve-
čino delnic — železnica, zavar-
ovalnih družbah, finančnih institu-
tih, premokopih itd. itd. dobil vlad-
no nad tremi milijardami dolarjev.
Kakšna siromaka sta napram
njemu avstrijski in nemški cesar,
sploh vsi kronani evropejski vla-
darji. Ti kronani vladarji imajo
eno prednost. Kedar gredo spat,
si lahko poveznejo krono kot star-
pisker na glavo. Ako ti vladarji
zahtevajo denar za vojsko na su-
hem ali mornarico, so morajo pre-
pirati z državnoborskimi po-
slanci.

Cesar Morgan pa nima teh
predglavic. Kedar želi izvršiti ve-
liko in dobro kupčijo — rop, pri-
lastiti si veliko železnico s tisoče-
rimi vslužbenci, takrat skliče svoj
generalni štab tehnikarjev, finan-
čnikov in ekspertov vseh vrst. Ko
je stvar dozorela, pa vzame pero
in podpise. Morda se cela ceremo-
nija vrši še primitivnejše!

— Španija je nakrat ustavila
svoj roparski pohod v Maroku, ne
da bi izvozevala sijajnih zmag, ali
ta korak v maroški politiki bom-

bastižno razglasila po časopisju.
Časniki so prinesli le majhne ve-
sti o tej aferi, dasi spada ta do-
godek v kulturno zgodovino.

Na kratko pové španska vlada,
da je revolta v Barceloni onemo-
gočila mobilizirati nadaljnjih 40
tisoč mož in zabranila nadaljno
vojno v Maroku. Nova mobiliza-
cija je bila nemogoča, ker bi se
rezervisti ne odzvali pozivu, obe-
nem je pa pretel nov punt v Špa-
niji.

Vojna je teraj končala, ker
španski narod ni hotel iti po ko-
stanj v žrjavico za svoje tirane.
Odločila je volja španskega nara-
da, klerikalna vlada je pa žalost-
no zginila s pozorišča.

— Harriman je tekom desetih
let "zaslužil" 149 milijonov do-
larjev. Kupoval "fiksali" in pro-
dajal je stare železnice po siste-
mu, po kterem žid prodaja in
kupi stare čevlje in obleko.

Delavei, koliko pa vi zaslužite
tekom desetih let, saj morate de-
lati, da pokajo kosti in ima vsaki
las svojo znojno kapljo???

— Delavci grade krasne stavbe,
gradišče in palače za tiste, ki jih
izjemajo, njih družine pa prebi-
vajo v starih, napolpodrtih ko-
čah in bajtah.

— Glede socializma so dva fak-
ta. Prvi V dob kapitalizma izže-
majo in odirajo delavee.

Drugi: Delavci lahko zabranijo
odiranje in izžemanje, če glasuje-
jo za socialistične kandidate za
vse postavodajne zbornice. Le socia-
listi so odločni nasprotniki kapi-
talizma.

— Delavci, socialisti! Študiraj-
te, učite se pisati v časnike. Na-
pišite svoje ideje, misli o današnji
družbi, življenjskih razmerah. Ke-
dar čitate liste nasprotnikov, raz-
mišljajte o vsakem članku in noti-
ci. Tako se vadite in vežbate in
kmalu bodeite sposobni napisati
članek ali notico za publikacijo.
Začetnikov ni treba biti sram, ako
njih delo ni gladko in dobro. Vsak
začetek je težak, vstrajnost pa
premagava vse težkoče.

Sodrug, delavci, vpoštevajte
to. In borba za osvoboditev iz ka-
pitalistične sužnosti bo lahka.

— Božič! Kako čarodejno vpli-
va ta beseda na nedorasle otroke.
Po noči in po dnevu sanjajo otro-
ci o božičnih darilih, pogačah in
poticah. Ali danes je Božič le še
frazza, skoraj za polovico otrok
kulturnih narodov. Proletarski
otroci nimajo čevljev in tople ob-
leke, da bi obiskavali šolo.

Kje se potem božična darila?

ZA BOŽIČ

in NOVO
LETO po-
šiljajo

Slovenci kaj radi DARILA svojcem v
staro domovino in iz Zjedinjenih držav
zgjolj gotov denar; to pa NAJBOLJ-
JE NAJČENEJE, NAJZANESLJIVEJE
IN NAJHITREJE preskrbi

Vaša krajevna pošta.

Stem si prihranite čas in denar.
PROČ Z AGENTI!!

O TI LJUBEZNJIVA "DOBRO- DELNOST"

Vdove in sirote umorjenih premo-
garjev v Cherry stradajo in smr-
zujejo kljub tisočakom v pomoč-
nem skladu.

Kljub ogromnim tisočakom, kte-
re je nabrala družba Rdečega Kri-
ža in druge "dobrodnele-bratov-
ščine" — kapitalistično časopisje
poroča, da se je samo v Chicagu
nabralo \$90,000 — za vdove in si-
rote umorjenih premogarjev v
Cherry, Ill., trpe zadnje glad in
mrav. Bossje "dobrodelnosti" so
namreč tako spretni v "deljenju"
milodarov, da vlada med zapuše-
nimi rodbinami v Cherry nepopis-
no bedno stanje. Tako je vsaj po-
ročalo posebni preiskovalni komi-
te, kateri se je na mnogobrojne pri-
tožbe o bednem položaju med ne-
srečnimi rodbinami premogarjev
minolo sredo podal na lice mesta v
Cherry.

Preiskovalni komite v osehah
Antona J. Čermaka, zastopnika il-
linoiške postavodaje in čikaške-
ga aldermana Seully-a, je obiskal
bednike od hiše do hiše in prona-
šel, da se za siromašne vdove in
sirote nihče ne zmeni. V celem
Cherry nimajo že več dni niti jed-
nega funta mesa. Tudi ostali živeč
je silno redek. Mnoge družine u-
prav stadajo in smrzujejo, kajti
obljubljenega (!) premoga tudi
ni. Družbi Rdečega Križa ima v
Cherry neki veliko zalogo oblek in
drugih potrebščin, a revne vdove
in sirote o tem ničesar ne vedo.

Ravno te zadnje dni je pritisnila
izredna zima, obleke je kravro
treba, a nihče je ne da. Par oseb
ve, da je kup obleke tamkoj; a
kje je, tega nihče ne zna. In ome-
njena "dobrodelna" družba sploh
nima v Cherry nobenega zastopni-
ka. Predsednik družbe, Ernst P.
Biehnell je odšel v Washington,
kjer ima Rdeči križ svoje letno
zborovanje, a pooblastil ni niko-
gar, da bi v Cherry skrbel za re-
veže; par agentov je bilo tam, to-
da vsled mraza so tudi ti odšli in
prepuštili bedne njih vsodi. Pri
"deljenju" živeča — kolikor so
ga že sploh razdelili — se v prvi
vrsti ozira samo na domače an-
gleške rodbine; vdove inozemskih
premogarjev pa Rdeči Križ in
drugi "dobrodelci" prezirajo. O-
nim rodbinam, ktere niso izgubile
nobenega krvnega člana ali sorod-
nika v gorečem rovu, je pa narav-
nost odročena vsaka pomoč, dasi
so nektare vsled izgube dela in iz-
črpanja borih prihrankov v isto-
tako tužnem položaju. Razne "u-
smiljene" postrežnice čikaških
"dobrodelnih" družb so tudi že
davno pobegnile na gorko v Chi-
cago. Več nesrečnih vdov je v o-
tročji postelji, a zdaj nimajo niko-
gar, da bi jim koj postregel. Tako
sta našla Čermak in Seully neko
ženo, ktera je s svojim dva dni
stariim otrokom lazila po kuhinji
in skušala zakuriti peč, da si sku-
ha malo jedi.

V najlepši luči se pa kaže "do-
brodelnost" St. Paul Coal družbe.
Uradniki te družbe zajedno z vo-
dilnimi glavami Chicago, Milwau-
kee and St. Paul železnice, ktera
tlaštuje pogoreli rov, so tudi "da-
rovali" par tisočakov za vdove in
sirote v Cherry, kterim so pomo-
rili skrbnike in očete. Ta denar so
pa izročili vodstvu družbine pro-
dajalnice v Cherry z naročilom,
da bednikom podeli nekaj jestvin
in drugih malenkostnih reči. Kom-
panijski "milodar" ostane torej v
kompanijskem "štoru", odkoder
se vrne s profitom (!) vred spet
nazaj h kompaniji.

NOVO SLEPARSTVO LASTNI- KOV ROVA V CHERRY.

Čuje se iz gotovih virov, da na-
merava St. Paul Coal Co., lastnik
pogorelega rova v Cherry, napove-
dati bankrot in izročiti vsa svoja
posestva v roke vladnemu oskrb-
niku (receiver). S tem korakom se
namerava družba izogniti vsem

denarnim odškodninam, ki jih mo-
ra inace izplačati vdovam umor-
jenih premogarjev. Preračunana
sleparija! Kapitalistom ni dovolj,
da so izvršili 300kratni umor! O-
slepariji bi zdaj radi še revne vdo-
ve za odškodnino! Unija združe-
nih premogarjev je pripravljena,
storiti vse zakonite korake, da do-
bijo vdove upravičene deleže čet-
udi družba napove sleparski banke-
rot.

Svetoven pregled.

— Mehikansko časopisje se nor-
čuje iz ameriške vlade, ker je
pretrgala diplomatske vezi z Ni-
caraguo.

List "Actualides" piše, da se
ni čuditi prenehanju diplomatske-
nega občevarja, pač pa surovemu
listu, kterega je pisal državni
tajnik Knox, in ki žali neodvisno
republiko. Na nekem drugem me-
stu piše list dosledno: "Te izjave
pričajo, da pričinja nova doba
jenkiškega imperializma; pravo
močnejših držav priznajo, slabej-
šim narodom pa v imenu svobode
in civilizacije napovedujejo voj-
ne."

— "Mexico Nuevo" pa na opazke
Knoxa odgovarja satirčno:

"Vspeh revolucije je najbrž od-
visen od tega, ako se posreči do-
kazati vladi v Washingtonu, da
je punt ideal ljudstva."

— V Belgiji so kapitalisti po
svojih zastopnikih — ministrih,
predsedniku zbornice, predsedniku
kasacijskega sodišča, bruselskem
nadškofu in družih pijavkah, ki so
oblečene v svilo, škrlat, frak in
klak, izdalo protestno noto na
svetovno časopisje, v kateri zavra-
čajo vse napade na upravo Congo
države.

— Francoski justični minister
Barthou je ukazal državnemu
pravdniku v Grenoblu, naj prične
s kazenskim postopanjem proti
duhovniku, ki je izrekel interdikt
nad javno občinsko šolo. S tem se
je pričela kampanja proti nestr-
nim duhovnikom, ki mislijo in za-
hlevajo, da mora ves svet plesati
po volji rimskega papeža in je-
zuitov.

— V Parizu prete policaji s
štrajkom. Pritožujejo se vsled
dolgotrajne službe in postopanja
z bolniški-policaji.

Po našem skromnem mnenju,
naj policaji kar zaštrajkajo. Do-
kazalo se bo, da so popolnoma ne-
potrebni. Tatovi ne bodo nič več
in nič manj ukradli, kot takrat,
ko policaji "vršijo" službo. Ta
vrsta "delaveev" je nepotrebna.

— V Avstriji je nekdo poslal
generalštabarjem kroglice, ktere
je hvalil v priloženem listu, da so
izvrsten pripomoček zoper ner-
voznost. V kroglicah je bil cian-
kali — najhujši strup. Neki sto-
tnik je po zavžitku teh kroglic
takog umrl.

V Linču so prijeli nadporočni-
ka Hofrichtera kot kriveca. Doka-
zi na okolščine so proti njemu, on
pa trdi, da je nedolžen.

Zdaj je socialistični poslanec
sodr. Breiter stavil interpelacijo
v državni zbornici, v kateri zahte-
va, da se obtoženemu nadporoč-
niku dovolj civilni zagovornik, in
da se obravnava vrši javno.

Sodr. Breiter je utemeljil svojo
interpelacijo s tem, da v tem pro-
cesu tiči avstrijska afera Dreyfus.
Ako se bo vršila obravnava jav-
no, bo mogoče odvrniti to zlo.

Ako ima avstrijska kamarila čis-
to vest, bo privodila v javno ob-
ravnavo. Ako se bo obravnava
vršila za zaprtimi vrati, potem bo
pa vsak razsoden človek vedel,
kje je iskati morilec.

Jako važno vprašanje?

"Ali sem že poslal zaostalo na-
ročnino na "Proletarca"?"

Še ne!

PROLETAREC
LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.
IZHAJA VSAKI TOREK.
Lastnik in urednik:
Jugoslovenska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.
Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.
Oglasni po dogovoru. Pri spremembi besedila je poleg novega naslova tudi STAR naslov.

PROLETARIAN
Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.
Glasilo Slovenske socialistične organizacije v Ameriki.
Joe Jesih, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Mladić, Treasurer.
SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries, \$2 a year, \$1 for half year.
ADVERTISING RATES on agreement.
NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

KAPITALISTIČNI KONGRES.

Predzadnji ponedeljek je bil v Washingtonu odprt 61. kongres.

V teoriji kongres reprezentira ljudstvo Združenih držav, in shajajo se, da nareja zakone v korist in dobrobit ljudstva. V teoriji je tako — v resnici pa ravno na robo. Očiten fakt je namreč, da je kongres izključno kapitalistično telo. Kongres reprezentira samo kapitaliste; shaja se in kuje zakone v korist kapitalizma samega. Večina zastopnikov obeh zbornic — spodnje zbornice in senata — pod vodstvom zloglasnih duhov Cannona in Aldricha, reprezentuje velike kapitaliste; multimilionarje in milijardarje. Njih skrb je, da se velikim denarnim kraljem ne skrivijo las na glavi. Momentalna manjšina zastopnikov zastopa pa male kapitaliste. To so "radikalni" demokratje in "nezadovoljni" republikanci. Ti-le zakonokovači bi najraje "porušili" velike traste; prepodili bi lesne barone, kralje premoga in monarhe olja, jekla in mesa samo zato, da bi mali, neodvisni kapitalisti lažje na svojo pest odirali delavce, farmerje in male trgovce.

Kongres je lastnina pešice ameriških industrialnih despotov. Njegove člane je izvolil kapital, za katerim odločilna večina volitev, "glasujoča živina" — nerodna je ta fraza, vendar jako primerna! — še danes kima kakor brez glave. In kapital jedini ima tudi besedo v kongresu. V obeh zbornicah kongresa so železniške družbe dobro zastopane; ravno tako ekspresne in telegrafске družbe; premogarski in jeklarski trusti imata celo krldo zastopnikov; isto tako mesarski, lesni, sladkorni, tobačni, bombažni in oljni trust. Električni trust ima tudi v kabinetu svojega reprezentanta.

Vsi kapitalistični interesi so v kongresu dobro zastopani — samo delavstvo nima v zvezini zbornici niti jednega svojega zastopnika!

Niti jednega jedinega zastopnika ni v kongresu, ki bi se v resnici potegoval za koristi in pravice delavstva. Delavci vedno glasujejo in glasujejo za poln "dinner pail" in "dobre čase", a v povračilo jim pa iz Washingtona kažejo — fige! Vsak takozvani delavstvu "naklonjeni zakon" ni drugega kot sam bluff! — Ali se je potem čuditi, da ameriške delavce vedno, vedni in vedno tepejo denarne panike gospodarske krize, "injunctio" in puškina klopita konštablerjev? Da jih na debelo koljejo in dušijo po fabrikah in rovi? Prav je tako! "Glasujoča živina" se bi spodobila! Priležje se jim bridka batina, dokler se ne spametujejo.

Organizacija American Federation of Labor ima več kot dva miliona volitev med svojimi člani. A v kongresu nima niti jednega svojega zastopnika! Naravnost škandalozna je politična lenoba te organizacije. Gompers, Mitchellu in ostalim političnim beračem se torej popolnoma prileže, da jih pešti kapitalistična justica. Oglejte si evropske parlamente! v avstrijski državni zbornici sedi 89 delavskih zastopnikov; v nemški 43; v francoski nad 70 itd. Samo v naši blaženi republiki se delavcem tako "dobro" godi, da glede politike prepustajo svojo skrb kapitalistom;

— in res: kapitalisti "lepo" skrbijo zanje. "Bolje" pač ne morejo!

Za delavce je kongres mrtev. Ničesar dobrega nimamo pričakovati od te kapitalistične kovačnice zakonov; in zato se nam ta zakonokovačnica predstavlja kot — cirkus kapitalističnih komedijantov, kateri pred očmi vsega ameriškega ljudstva — in na njegove stroške! — iganjajo burke v profitonosno zabavo trustov.

ŠTRAJKI V PENNSYLVANJI.
(Dalje.)

Štrajkarji v Butleru niso bili nič na boljem. Tamošnji poljski duhovnik je prvi prevzel "vodstvo"; čez par dni je pa rekel štrajkarjem, da se naj vrnejo na delo, ker kompanija je baje voljna — zvišati jim plačo če se takoj vrnejo na delo. Večje število prevarjenih revežev je res ubogalo popa, toda ko so prišli v tvornice, bilo jih je osemdeset na mestu odpuščenih; ostali so pa znova zaštrajkali. Ravno tiste dni se je pa mudil v zapadni Pennsylvaniji glavni organizator Industrial Workers of the World, William E. Trautman. Ta vrli delavski agitator v družbi s Frankom Niedziliskim, bivšim članom prve in druge ruske dume in pisateljem tega članka, so priredili v Butleru prvi shod štrajkarjev, katerega se je vdeležilo 800 mož. Na tem shodu se je položil temelj novi podružnici I. W. of W. v Butleru. Štrajkarji so v večini in z navdušenjem pristopili k ti organizaciji.

Sploh so štrajkari v vseh treh mestih živahno delali na to, da se organizirajo. Kljub temu, da nasprotujejo A. F. of L. povdarjali so vedno o "delavskem trustu", o novi "veliki uniji", ktera bi jih bolj tesneje združila in v kateri bi imeli več uspeha, boriti se za svoje pravice. In tako je kakor našel prišel organizator unije Industrial Workers of the World v njih sredo. Ta organizacija reprezentira industrialni unionizem in nima navade, da bi beračila za kapitalistično milost po postavodajnih dvoranah kakor to dela A. F. of L. Pri štrajkarjih si je pridobila namah simpatije. V par tednih sta bili ustanovljeni dve lokalni uniji v New Castle, jedna s 500 člani in druga — mešana podružnica — s 65 člani. Pravzaprav je imela I. W. of W. svoje privrženec v New Castle še pred štrajkom in simpatija s to organizacijo je deloma povzročila delavski boj. V Shenango tvornici je bilo večje število mehanikov, ki so marljivo agitirali med ostalimi delavci za ustanovitev lokalna podružnice. To so zvedeli tvorničarji, in ko je boss dejal Charles McKeever-u, kateri je tudi delaven socialist in katerega so smatrali delovodje za povzročitelja tega gibanja, da si naj gre po plačilni ček, kar je pomenilo, da je odpuščen iz dela, odgovoril je ta: "All right!" in zdirjal k parni pišali, kateri je na svo moč potegnil, da je glasno zažvižgalo po vseh kotih tvornice. Bilo je to dogovor znamenje. Dasi je bila komaj ura štiri popoldne, vrgli so delavci kakor bi odrezal orodje od sebe, pobrali svoje suknje in "pelle" zapustili fabriko.

Nove lokalne unije I. W. of W. so se ustavile tudi med delavci v McKees Rocks, Butleru, South Sharonu, Struthersu in po drugih industrijskih krajih v okolici Pittsburga. Povsod so bila ugodna tla za delo.

Narasaajoča organizacija, krepka delavska solidarnost in kompetentno vodstvo štrajka pod instrukcijo socialistov je štrajkarjem končno pripomoglo do zmage. Zmaga? Da! Če že drugače ne — v McKees Rocks je bil veliki boj izvojevan v prid delavcev.

Po več kot dvamesečnem istrajnem, železnem, požrtvovalnem in krvavem boju so bili tvorničarji Pressed Steel Car Co. prisiljeni, glasno izjaviti, da so — poraženi. Ampak to je bila samo moralna zmaga delavcev. Pravi vâpoh so dosegli šele potem, ko so tvorničarji sprevideli, da z delavci ne morejo več loviti miši.

8. septembra so se vrnili štrajkarji polnoštevilno zopet na delo. Pressed Steel Car Co. potegnili za nos. Kompanija je hotela pridržati za stalno več skabov na delu in tudi o poboljšanju plače ni

bilo resnega dogovora. To je razkazilo delavce. In odločili so hitro; saj so bili sedaj organizirani. 14. septembra je bil sklican veliki shod, katerega se je vdeležilo 2500 delavcev. In zaključili so jednoglasno: Drugi dan, 15. sept. mora biti vsakdo kakor po navadi v tvornici, a ko pride deseta ura, imajo vsi možje vreči od sebe vsako orodje in odkorakati na plano pred glavni vhod tvornice. Istočasno se naj podajo v to določeni odposlanci k vodstvu tvornice in predložijo svoje zahteve; delavci imajo pa zunaj počakati, dokler se odposlanci ne vrnejo.

In tako se je zgodilo. Drugi štrajk, ali kakor bi ga nazvali "pasivna resistenca" 15. sept. ni trajala dlje kakor petnajst minut; kompanija je brez ugovora privolila v zahteve štrajkarjev. Še tisti dan so morali vsi skabi do zadnjega zapustiti svoja mesta v tvornici in uprava je obljubila delavcem povišati plačo za 15 odstotkov v roku 60 dni. Ako pa kompanija poskuša še enkrat varati delavce, naletela bo spet na batine. Kajti zadnji niso zdaj več v strahu kakor so bili pred velikim štrajkom, na strani jim zdaj stoji krepka organizacija Industrial Workers of the World, katere člani so. Preko 5000 delavcev v McKees Rocks je že v ti vrli organizaciji, in mezdni sužnji so pripravljeni vsako uro, da zopet branijo svoje pravice in priborijo svoje upravičene zahteve.

Tako se je končal veliki delavski boj v McKees Rocks — najznamenitejši delavski boj ne samo v Pennsylvaniji temveč v celi Ameriki.

Ostali štrajki v Butleru in New Castle končali so se za delavce bolj nesrečno — ako sploh smemo vrjeti zadnjim poročilom, da so namreč že končani. Vsekakor so pa delavci tamkaj deloma zgubili bitko.

Pennsylvanija je dežela največje jeklarske industrije; dežela največjih premogokopov; dežela najgrozovitejših kapitalističnih umorov — eksplozij v rovi, ki morijo delavce na debelo; je središče najsmelejših delavskih bojev. In dasiravno nismo preroki, smelo lahko trdimo, da ravno Pennsylvanija bo tudi središče bodoče industrialne revolucije, splošne delavske bitke, ki odloči amerškemu proletariatu prehod iz mezdne sužnosti v pravo industrialno in ekonomsko svobodo.

ŠTRAJK ŽELEZNICARJEV.

Kdor čita kapitalistične dnevne plahte, mora nehotno trdno vrjeti, da je veliki štrajk čuvajev na železniških izogibali tistih (switchmen) na severozapadu že davno razbit in zgubljen. Ton kapitalističnega tiska se glasi, da so delavci na celi črti izgubili bitko, in da jim sedaj drugo ne preostaja kakor sprejeti pogoje, kokršne jim že ponudijo lastniki železnice. Da pa to časopisje vedoma razširja debele laži z namenom, zbežati organizirano delavstvo, dokazuje izjava, kateri je zadnji teden (8. nov.) podal predsednik unije štrajkujočih switchmanov, Frank Hawley. Izjava se glasi: "Switchmani na štrajku se držijo dobro. Železniška postojališča počivajo. Trgovalci od vseh strani pristikajo na železniške družbe, da se naj z nami pogajajo in na vsak način končajo štrajk. Hud mraz in sneg podi neizkušene štrajkolomce, da zapuščajo mesta. Železniški uradniki so zabiteži."

Tako stoji stvar. Zmaga železnicarjev bi bila pa še sijajna, da ne gredo kapitalističnim hijenam na roko volitvi nekterih sorodnih železniških unij. Namesto, da bi te unije šle z roko v roki s štrajkujočimi tovariši, se pa raje pogajajo "mirno" s kapitalisti in celo odprto nasprotujejo štrajku. Tako so voditelji unije železniških telegrafistov izjavili zadnji teden, da "štrajk je barbaričen", ker v njem odločuje sila. Seveda, dokler bodo taki elementi na čelu delavskih organizacij, se kapitalisti lahko gladijo vesela po debelih trebuhih.

KAPITALISTIČNI PEKEL.

— V Budapešti je zlatar Morie Leov s kadivom ubil svojo ženo in štiri otroke, potem pa s tretjega nastropja skočil na dvorišče. Vseh šest oseb je mrtvih. Vzrok pet-

latnemu umoru in samomoru je beda.

— Na Westfalskem se je v hlevu obesil premogar Ernest Rauhut. Vzrok samomoru je bojazen pred vojaško službo.

Take beležke prinašajo kapitalistični listi dan za dnem. Ljudje morijo in zvršujejo samomore, ker jih je kapitalistična družba s svojimi uredbami obsodila na počasno smrt lakote. Kapitalistični listi tega ne povedo, ker zagovarjajo rop in tatvino, ki sta ogrnjena s postavnim plaščem.

Ljudje vbijajo samih sebe, ker se boje institucij, ktere je rodila kapitalistična družba v obrambo moloha kapitalizma.

Ali ni to pekel na zemlji?

Duhovniki vseh ver nam pripočajo, naj ponižno prenašamo peklenške muke na tem svetu, ker nas bo neskončno modri in dobrotljivi nebeski oče odškodil z rajskim veseljem na drugem svetu.

Kakšna nezmisel v tem nauku!

Kteri oče, ki je neskončno moder in dobrotljiv, bo mučil najpro svojo dečo, da ji potem kupi igračice v vrselje? Te vrste očetov v človeški koži ni na svetu. Očeta človeka, ki bi mučil svoje otroke, da jim kupi potem igračice, bi dandanes poslali v blaznico.

Ako je ta pekel na zemlji res volja nebeskega očeta, tedaj je skrajni čas, da se angelji zopet spuntajo in odvedejo nebeskega očeta v nebesko blaznico, da ne bo trpinčil svojih otrok na zemlji. In to revolucijo v nebesih bi morali logično podpirati vsi svetniki in svetnice, ker je nebeski oče mučil in trpinčil najbolj svetnike in svetnice, oznanjevalce njegove neskončne usmiljenosti in dobrotljivosti, dokler so hodili po zemlji kot njegovi otroci. Po naukih duhovnikov je torej skrajni, zadnji čas, da v nebesih nastane revolucija in se odstrani nebeskega očeta, ker dokazuje s svojimi dejanji, da ni več neskončno usmiljen, dobrotljiv in nezmotljiv, marveč, da je navadni blaznež, katerega je treba dati pod kuratelo, da ne bo z njegovimi blaznimi dejanji mučil svojih otrok na zemlji.

Na zemlji protestiramo proti tiranom, ki so zmotljivi ljudje in odpirajo nezmotljivega nebeskega očeta v njegovih rabeljskih činih.

Ako nečemo tiranov na zemlji, zakaj bi se klanjali nebeskemu tiranu, ko so po zadržilu duhovnikov zemeljski tirani le golo orodje, šiba božja nebeskega tirana? Če kličemo proč z zemeljskimi tirani, moramo logično še odločnje klicati doli z nebeskim tiranom, ki je izvor peklu na zemlji, ki je tiran tiranov, ki tiranom na zemlji šepeta na uho, kako naj manjšijo in derejo njegove otroke.

Odstranimo nebeskega očeta, pošljimo ga v blaznico — med staro, pozabljeno in obrabljeno šaro in pekel na zemlji bo zginit.

Kako ga naj odstranimo?

Revolucionirajmo človeške mozgane, zbudimo svoje tovariše delavce, da bodo res mislili z možgani, ne pa poslušali pravilje o neskončni dobrotljivosti nebeskega očeta in nebeski oče bo sam odromal v blaznico — med krasne verske, pa pozabljene bajke in tam sanjal o svoji minoli slavi. Ako zvršimo to, ne bo potrebno, da nas angelji, svetniki in svetnice podpirajo v revoluciji, puntu proti nebeskemu očetu.

Zmotljivi ljudje lahko odstavijo nezmotljivega nebeskega očeta, če imajo pamet v glavi in pekel na zemlji bo le parkelj, s katerim se bo lahko strašilo otroke.

Za to priporočamo ljudem pamet, pamet in zopet pamet; čitajte kapitalistične časnike bez naočnikov, delajte po prečitanih beležkah logične zaključke.

Ako zvršite to, smo prepričani, da boste glasovali pri volitvah za socialiste in tako odstranili pekel na zemlji.

J. Z.

SOCIJALISTIČNA PROPAGANDA S GIBAJOČIMI SLIKAMI.

V Chicago se snuje posebno gledišče, katero ne bode samo zabavalo, ampak tudi poučevalo o vsem, kar je potreba delavcu.

To podjetje se bode začelo pod imenom Adrem Company in ima v prvi vrsti namen služiti kot propaganda za socializem. Za začetek se začne samo v Chicago, pozneje pa se razširi podjetje po vseh Združenih državah. Pogoj je seveda,

da dobi med delavstvom podporo, kakoršno zasluži.

Zato se apeluje v prvi vrsti na delavstvo, da vedno in povsod podpirajo le to, kar je njim namenjeno.

Kdor vidi, tudi vrjame. Ko bodo videli resnično življenje delavca, kakoršno je danes, potem se bode marsikteremu zjasnilo, o čemur je danes še negotov.

Recimo, da se začne kak štrajk v kakem mestu in gibajoče podobe (moving pictures) ga zaledujejo od začetka do konca. Kapitalisti zavračajo opravičene zahteve in pritožbe. Skabi prihajajo pod varstvom bajonetov, da odzvajajo kruh delavcem, kateri so se potegnili za svojo pravico, iznadejo ogleduja v skrivnem posvetovanju delavcev — končni boji pribore delavcu zmago ali pa poraz — kakor je med delavci; ali so složni ali ne. Take in podobne slike bode kazala Adrem Companija.

Mogoče je tudi, da se kaže ljudem tragedije, kakoršnih je polno v vsakem velikem mestu. Fotografirana znanost je danes že tako razširjena, da je mogoče v nekaj urah pokazati to, kar se je godilo malo prej.

Gibajoče slike so tako važne za razširjenje propagande, kot je važen in koristen dober socialističen časnik. Znano je, da samo v New Yorku obišče vsak dan gledišča s premikajočimi slikami od dvesto do petsto tise ljudi.

Sodrugji, kateri so ustanovili Adrem Companijo, so: J. Mahlon Barnes, John C. Chase, Victor Watia, Henry E. Allen in Carl Strover.

Zajeto je pogodeno, da se plača 50 odstotkov od vsega čistega dobička za socialistično propagando socialistični stranki.

To zadnje akcije so zdaj na prodaj. Kder se zanima, naj piše po informacije. Naslov: J. Mahlon Barnes, Treasurer, 180 Washington St., Chicago, Ill. Jedna akcija velja \$1.

Priporočamo to podjetje našim sodrugom. Saj nam je za to, da se socialistična misel kar najbolj razširi.

SOBRUGI!

V soboto zvečer dne 18. dec. t. l. se vrši redna seja slov. socialističnega kluba št. 1. v Chicagu v Narodni Dvorani na 18. ulici in Centre ave.

Začetek seje točno ob osmi uri zvečer. Pridite vsi do zadnjega! Na dnevnem redu so važne točke. Dolžnost vseh sodrugov je, da so navzoči.

Frank Podlipec, tajnik.

GLASU NARODA OZIROMA LASTNIKU FRANK SAKSERJU

Glas Naroda zopet napada Slovensko Narodno Podporno Jednoto. Naš list se ni do zdaj utikal v razmere drugih Jednot. Zato se nam bo gotovo čestilo, če se bomo v bodoče številki tudi mi malo pomenili s tistimi Jednotami, ktere oglašja Sakserjev list. In garantiramo, da bode še vse nekaj drugega, kot pa je napisal G. N.

Hrvatsko Amerikanske Novine so prinesle zadnji teden članek na prvi strani, v katerem se svari svoje rojake pred neko bankrotno firmo, ktera siedi Zottiju. Kot rečeno — do zdaj smo imeli opraviti le z načeli — ker se pa nas po vsej sili prosi, da začnemo tudi mi boj, kot ga je navajen Glas Naroda voditi — pa naj bode. Ga homo pa začeli. Bomo videli, kdo bode na zgubi. Torej —?

Podpisana se priporočava Slovencem za mnogobrojen obisk, ker imava na razpolago do bro gostilno in dvorane.

Šajnek & Hans

587 S. Center Av Chicago, Ill.

Rabite premog?

Rabite drva?

Ali se selite?

Prevaža pohštvo, premog, drva in drugo. Oglasite se pri njem.

Oddaljeni rojaki naj pišejo dopisnico.

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopisje. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

Slovencem in Hrvatom priporočam svoje moderno brivnico.

JOHN HORVAT,

1837 So. Centre ave., Chicago, Ill.

S. TOUZIMSKY

PRAKTICEN URAR

Prodaja in popravila ure, prestane, verižice itd.

VELIKA ZALOGA BOZICNIH DARI

1502 W. 18. cesta, nasproti pošte.

Pridite in oglejte si zalogo.

J. Studeny in sinovi
Imajo v zalogi vsakovrstnih ur, verižic, prestanov, t. d. Mnogo reči primernih za darilo.
Pridite in pogledite!
1446 zapad. 18. cesta, Chicago, Ill.

Sodrugji! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Straho", edini hrvatski socialistični list v Ameriki. Naročnina \$2.00 na leto. Naslov: 606 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Slovensko-angleška slovnica, slov. ang. tolmač in angl. slovar za samo \$1. — pri V. J. Kubelki 538 W. 145 St., New York, N. Y.

Importiran starokrajški tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in žvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA,

1243 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR!

Podpisani naznanjam rojakom v Chicagu in okolici, da sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro visko. Se priporoča

John Mladić

825 Blue Island Av. Chicago.

Halo, Johny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, tam kjer je največ zabave. Ali še ne veš da je največ zabave v GOSTILNI.

John Košicek,

590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino piti, oglasi se pri

JOS. BERNARD-U

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najbolja kalifornijska in importirana vina.

I. STRAUB

URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večje zalogo ur, verižic, prestanov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Društvene regalije, kape, prekoramnice, bandera itd.

za slovenska društva najboljše preskrbi

Emil Bachman

1719 So. Centre ave., Chicago, Ill.

To vam najboljše in najhitreje preskrbi

FRANK UDOVIČ,

EKSPRESMAN

1343 W. 18th Street

pri Blue Island Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Dopisi.

Chisholm, Minn.

Prosim Vas, da urotašte sledeče vrstice v naš delavski list Proletarec.

Dne 5. novembra sem šel kot po navadi na svoje delo. A imel sem nesrečo. V rudniku Oliver Iron Mining Co., kjer delam, mi je padlo kos rude na mojo nogo in mi jo je zdrobilo pod kolenom. Prenešal so me v Hibbing Hospital, kjer skušam cel pekel na tem svetu. Zajedno me je prav posebna čast videti, kako se peha jo o cerkveni zastopniki in obečajo delavcu raj in veselje na onem svetu. Če tako dobro vedo zanj — zakaj pa ne grejo oni tje.

V tem hospitalu je pravi pekel. V tisti sobi, kjer sem jaz, nas je veliko, kateri imamo vsi potrte noge. Kadar pridejo zdravniki, začne se pravi pekel. Vsak kliče v svojem jeziku koga na pomoč. Prelivajo se solze, kot bi šel dež — a potrpeti je treba vse. Zdravniki nam v svoji prijaznosti obetajo, da bomo še tepeni, če ne bomo mirni. Zares velika uljudnost z bolniki.

Je res tako — dokler bom delavec brez pravice, se bode povsod in vedno delalo z nami kakor z živino. Kadar si priborimo zmago — šele potem moremo misliti na boljše čase. Zato je pa čas, da se prebude vsi, kateri še spe v temi in da pregledajo, se združijo. Čim bolj se združujemo, tem prej pridemo do naših pravic. Naročajte na delavske liste, kateri resnično delajo za delavce, ne pa na tiste, ki se nazivajo delavski listi, za časa volitev podpirajo pa za dobro plače tisto stranko — kapitalistično seveda — ktera jim več da. Stanke Božič.

SAMI SE RAZKRIVAJO.

Dnevnik v New Yorku, ki gori za vseslovanstvo in narodnost, ki ima na prvi strani napis z debeli črkami: list slovenskih delavcev v Ameriki, je med drugimi prismođarjani dne 6. dec. t. l. prinesel tudi pod naslovom: ruski prestolonaslednik naslednjo besedoto:

"Mali ruski carjevič ima šele pet let, a je že hetman vseh kozakov, načelnik več ruskih polkov itd. Teh dni se je naučil, da nekako podpisuje svoje ime in za prvičkrat je podpisal neko dnevno povelje. Ali take stvari jako malo zanimajo malega carjeviča; on se najbolje zabava, ko se spleza na očetoovo rame. Ruski car je vrlo dober oče in se rad prilagodi vsem muhastim željam svojega sinka. Toda carjevič ima vendar najraje nekega starega častnika imenom Stefana, ki je pridelen carjeviču. Stari častnik prinaša redno carjeviču rženega kruha iz vojašnice in ta kruh ima mnogo raje nego vse druge slaščice. In ko zvečer, predno leže, moli, vedno v molitvi najprej spominja Stefanovo ime. Ruski carjevič ima zelo rad vojake in se mu za malo zdi, ako ga stráža ne pozdravlja."

Ako bi sodili to lotico s stališča, da so glava slovenskih njujorskih časnikarskih ženijev prazne in da radi tega vidijo v vsakem dečku, ki se je rodil v kraljevski ali carski postelji, že ob njegovem rojstvu veleuma, v ktereja je sv. duh kihnil trikrat in mu tako dal trikrat toliko pameti kot navadnemu zemljanu, bi jim ne smeli zameriti te notice, pač pa jim priporočati, da dajo na tistem slavnem zdravniškem zavodu, ktereja oglašajo na zadnji strani, preiskati zdravniško svoje možgane, ktere najbrž že objeda bacil magaracitisa. Ali ker temu ni tako, ker le na tistem delu možganov poganja ajdovica, kjer bi se morale roditi misli za gospodarske in politične članke v korist slovenskim delavcem v Ameriki, ostali del možganov, kjer se rode misli, za napolnitev njih nenasitne bisage, kako še v prihodnje obdržati slovenski narod v duševni temi in brez krinko prijaznosti do delavcev izkrmati delavce, je pa popolnoma zdrav in boljše razvit kot pri navadnih normalnih ljudeh, je potrebno, da o notici sami spregovorimo z ozirom na sirote v Cherry, Ill., nekaj besed.

Ruskemu prineu, ki nosi še brezostrelne hlačiče, ki je toliko neumen in pameten, kot vsak petlet-

ni normalni deček, je slovenski dnevnik, vulgo plahta, posvetil 22 vrstic, v kterih našteva vrline tega carskega smrkovea, kot bi bil res kak izvanredno nadarjen deček, od ktereja ima pričakovati človeštvo še velikanska razkritja na znanstvenem polju.

Fakt pa je, da je mati dečka poblaznela in da očeta njegovega smatra ves naobrazen svet za navadnega idiota.

Kaj neki hoče slovenski dnevnik z omenjeno notico?

Dokazati hoče, da so le otroci carjev, kraljev in bogatinov pametni, otroci in pol, otroci siromakov pa bedaki. Zaeno pripoveduje ta notica med vrsticami, da je sam bog postavil kralje in cesarje, radi tega je tudi njih otroke obdaroval s posebno milostjo, obdaroval jih je nadčloveško pametjo.

Tako zastuplja njujorska plahta slovensko javnost, na ta način priporoča pasjo poslušnost slovenskim delavcem do vseh, ki nosijo krone, cilindre ali bliščee in sijajne uniforme.

Kedaj je še slovenska plahta vstopila za otroke slovenskih delavcev, ktere izkoriščajo brezsrčni ameriški kapitalisti? Kedaj jej njujorski dnevnik pisal proti kapitalizmu, ki mori otroke delavcev? Kedaj se je ta list sploh zanimal za otroke delavcev?

Nikdar! Nikdar, da bi "gospodje", ki odločujejo pri omenjenem listu, ne gledali za svoj lasten žep, za ceneno reklamo svojega podjetja.

V listu so priporočali vedno repu blikansko ali demokratično stranko. Obe stranki sta kapitalistični, obe sokrivi, da kapitalizem mori otroke delavcev, da otroci delavcev morajo v najnežnejši mladosti v tvornice meste v šolo. Nikdar niso vprašali uredniki njujorske plahte svojo vest, kaj bo z otroci slovenskih delavcev, ko njih očeta priporočamo, naj volijo svoje kapitalistične klavce. Tudi na misel jim ni prišlo, da jim bodo slovenski ameriški otroci kleli in se zgražali nad njimi, keđar odrastejo, ker bodo spoznali, da so ti gospodje krivi, da njih očete niso staliv bojnih vrstah proti kapitalizmu.

O tem uredniki in merodajne osebe okoli njujorske plahte niso razmišljale nikdar, pri njih je le odločevalo, ktera stranka bo reklamo boljše plačala. Podobni so oslu, ki je rekel: kaj me briga, če za menoj trava zeleni. Posnemali so zloglasno francosko mejtresno Pompadur, ki je dejala: Za nami vesoljni potop, ko se je zabavala pri bogatu z živili in pijačami obloženih mizah.

Njujorska plahta je sokriva, da so danes sirote v Cherry, Ill. Plahta podpira in zagovarja kapitalistične institucije, priporoča kapitalistične poslance, ki nočejo slišati nič o tem, da bi državne zbornice raznih držav sprejele postavbe za varstvo delavcev.

Zdaj, ko se je pripetila nezgoda, pa uredniki omenjene plahte pretakajo krokodilove solze po predalih plahte in vpijejo: "Proletarec" je "fovs", da pobiramo za sirote. Sirote se jim smilijo? Ha, ha, ha! Vam se milijo sirote? Vam, ki pri vsaki šifkarti spekulirate, kako bi več padlo v vaš žep? Vam, ki priporočate kapitalistične kandidate, ko veste, da so nasprotniki delavskih teženj? Pojdite se solit z vašim usmiljenjem, ker ni nič drugega kot navadna in gola hinavščina, padla, umazna in eena reklama za vaše šifkartiško podjetje.

In "Proletarec" naj bi bil "fovs", ker nabirate za sirote? Slab zagovor za vas, ko je "Proletarec" pribil vaše hinavščino v javnosti. Tudi ta neizkoten zagovor ne bo zbrisal hinavščine z vašega čela.

Kakor se narčujete iz delavskih otrok, ko naštevate vrline smrkovega ruskega carjeviča, tako brijete noree iz vseh slovenskih delavcev, ko trdite, da imate usmiljenje do sirot.

Ako bi vam ne bilo do cenene reklame, bi sugestirali ali počakali, da se v La Salle, Ill., osnuje pomožni odbor. Tako pa vedno pišete: mi pa naš zastopnik.

Za to vam kličemo še enkrat: Hinavei ste, ki kujete še denar iz človeške nesreče. Prodane duše ste, ker sugerirate narodu, da obožuje v vsakem smrkoveu, ki je zagledal luč sveta v carski palači, za napolnbo.

Razkrivate se sami!

BERNARD SHAW O AMERIKI.

Charles Frohman je povabil James Barrie-a, Granville Parker-a in znanega pesnika Bernard Shaw-a, da bi preživel božične praznike v New Yorku. Bernard Shaw je povabil odklonil.

"Kako naj se človek," pravi Bernard Shaw, "ki živi v Londonu, domisli, da bi šel v Ameriko? Razumeti je samo ob sebi, da pride Njujorčan sem, saj drvé vsi Američani v Evropo, ki imajo potrebni drobiž. Ako bi se vsaki Londončan v sanjah baval s tem, da bi jo odkuril v New York, ko si je prihranil dosti denarja, bi jaz ne bil izjema. V sedanjih razmerah je pa London za mojo osebo najprikladnejši kraj.

Američani menda ne delajo prav, da radi potujejo v inozemstvo; ne poznajo svoje domovine. Ako se jim pripoveduje ameriške dogodke, opisuje tamkajšnje razmere, tedaj se čudijo. Tako n. pr. ne vedo, da v Zdr. drž. ni svobode. Mene bi lahko aretirali takoj, radi zapeljavanja nežnega spola k nepravnosti, ko bi stopil na ameriška tla, češ, da moja možka lepota vzbuja pohotne misli.

Kako je mogoče Amerika imenovati deželo svobode, ko je vendar tam strašna beda in vsled izkoriščanja otrok v So. Carolini grozne razmere; to so strašnejše in groznejše razmere kot pred sto leti v Manchesteru? Mi smo znašli sredstvo za pomoč. Američani poznajo to srdstvo, pa ga nočejo rabiti, ker nočejo biti svobodni.

Res je, nočem videti soho boginje svobode v njujorski luki. To bi bilo še za moje norčljivost preveč. Amerika je v kulturi za eno stoletje od začetj. Življenske razmere v Ameriki so podobne razmeram 18. stoletja, olišpane z 20. stoletnimi pridobitvami industrielnega roparstva. Potovati v Ameriko, bi pomenilo podati se v nazadnjaške razmere. Jaz pa ljubim napredek.

Navsezadnje imam pa še en vzrok, zakaj ne potujem v New York. Če bi prišel v Zdr. drž., bi

ilo vse izven tira. Ljudstvo bi zgubilo interes za politiko, trgovino, obrt, umetnost, sploh za vse. Nicaragua bi dala lahko poljubno število Američanov usmrtiti potom vojnega sodišča. Pok strelov bi se pogubil v razburjenih pogovorih o Bernard Shawu. Postal bi javno zlo, zavora narodnemu življenju. Že radi Amerike ostanem na Angleškem."

NAŠI ZASTOPNIKI.

La Salle, Ill.: John L'uek.
Conemaugh, Pa.: Frank Podboj.
St. Louis, Mo.: Vincent Cainkar.

New York-Brooklyn: Feliks Kramarič.

Johnstown, Pa.: Math. Gabrenja.

Colorado City, Colo.: Drag. Pogorelec.

Jakob Dolenc, Box 3, Willock, Pa.

Tony Mrak za Hackett, Pa., in okolice.

Joe Pakj za Pennsylvanije.

John Mesojedec, Box 337 Davis, W. Va.

Frank Črne, Cleveland, O.

Rock Springs, Wyo.: Valentin Stalick.

Za Chicago in okolico sta naša zastopnika Mike Kulovec in John Jereb.

Zastopnik: Frank Podlizec v Chicagu za Severno stran Chicaga.

Anton Sterle, Box 368, Chisholm, Minn.

Anton Jalovec, za Hudson, Wyo.

Lorain, O. in okolico: Frank Vevar.

Kenosha, Wis.: Ignac Radovan.

Darragh, Pa. in okolico: Ivan Ring.

Hibbing, Minn.: Frank Hitti.

Za Minnesota: Jernej Črnogoj, Box 477 Eveleth.

Louis Glažar za Sygan iff okolico.

Frank Verbaj, Vandling, Pa., box 135.

Novo Odlikovanje!



DR. FERDINAND HARTMANN

je bil od zdravniškega zbora jednoglasno izvoljen
ZA PRVEGA PRIMARIJA V NEW YORKU

To novo odlikovanje našega zdravnika je velika sreča
za Vas, kateri ste bolni slabi in nemočni

PAZITE Dr. Ferd. Hartmann veli: „Poprej nego pišete kateremu zdravniku in poprej predno pričnete rabiti kakšna zdravila — opišite iskreno in brez sramovanja svojo bolezen njemu, prašajte ga — za svet kaj Vam je storiti. On trdi, da večina boleznij, na katerih naši rojaki trpijo, prihaja vsled nepravilnega delovanja i pokvarjenja krvnega sistema.

DR. FERD. HARTMANN je danas navsaki način prvi zdravniški učenjak v New Yorku za VSE KRONIČNE BOLEZNI ZUNANJE ALI NOTRANJE — kakor tudi za VSE TAJNE BOLEZNI MOŽA IN ŽENE — nima toraj bolnika, ktereja on ne bi bil popolnoma ozdravil. — ZATORAJ ROJAKI ako potrebujete kakšnega zdravniškega nasveta ali pomoči, obrnite se pismeno ali osejno in z popolnim zupanjem naznanite mu vse Vaše simptome bolezni ker se Vam zagotavlja sigurna pomoč in najboljša zdravila.

Vsa pisma naslavljajte točno in edino le na:

Dr. Ferd. Hartmann
218 EAST 14. ST. NEW YORK, N. Y.

POZOR!

Mogoče kdo misli, da v Chicagi ni dobili takega mesa kot v stari domovini. Ampak to je zmot!

Pri meni se dobi: domače klobase, domače suho meso, žive kokoši čiste kokoši in meso vse vrste. Cene najnižje, blago najbolje.

MIHAEL LACKOVIČ, 376 W. 18th St., Chicago.

Slovencem in Hrvatoma!

namenjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unajsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k sp.

daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledjte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS — TAILORS.
598-600 BLUE ISLAND AVE.

NE ZAMUDITE.

Ako nameravate dati vašim prijateljem ali sorodnikom sliko kot Božično darilo, je

Wilke

izkušeni fotografist tisti, ki izdeluje slike, da vzbujajo pozornost.

Povečuje slike na sve načine.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLACE.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kravat, jank, spodnjih hlač, opank, i. t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča **JURI MAMEK,**

PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE

1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljšo zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodeca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodečni grenček. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatranskega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčev in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma.

Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

Zdravljenje v 5 dneh

brez nož in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)



Ozdravim vsacega, kdo trpi na Varicocele, Stricture. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmožnosti, vodenico in boleznitličnih se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucetov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s kterim zdravim vspešno.

Za nevspešno zdravljenje ni treba plačati — le za vspešno. Ozdravim pozitivno želodečne bolezni, pljučna, na jetrih in ledvicah ne glede kako stara je bolezen. Tajne moške bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupenje in zguba vode. Pljuča, naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo.

Ženske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastoj.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO (Med. Randolph in Lake St.)

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

82-84 Park St. Tel. Canal 1405

DR. F. J. PATERA

Ordinuje: na severozap. voglu Ashland in Milwaukee Ave.

od 12. do 3. ure popold., od 7. do 8. ure zvečer pa ob torkih in petkih.

Telefon: Haymarket 50.

Delavec Ševirjov.

Povest iz dobe ruske revolucije.
Spisal M. Arčibisev. Poslovenil Jože Zavertnik.

(Dalje).

V hodniku pred vrati je obstala še enkrat, razmišljala je in glavica ji je visela na prsi. Najbrž je plakala. Oladjev je opazil v poltemi, da se tresejo njeni rameni. A rekel ni nič, njegova glava je bila prazna.

Oljenka je odšla. Aladjev je razumel, da ga zapuša za vedno, da bi bila lahko njegova. Silno razburjen je obstal sredi sobe. Spoznal je, da je dekle v smrtni sili prišlo izskat pomoči k njemu, in umeval je poasi, kakšen odgovor je Oljenka pričakovala od njega. Nekdo je potrkal na vrata.

"Notri!" je zaklical veselo Aladjev, v nadi, da prihaja Oljenka.

Vrata so se odprla in Ševirjov je vstopil.

Aladjev ga ni spoznal. "Ali lahko govorim z vami?" je vprašal Ševirjov hladno in skoraj oficijelno.

"Ah, vi ste! ... Prosim," je Aladjev odgovoril prijazno. — Sedite!"

"Prišel sem le za minuto časa, da spregovorim par besedi ...," je rekel Ševirjov in se med tem vsedel na prostor, kjer je sedela Oljenka.

"Izvolite cigareto?"

"Ne pušim. Povejte, če ste Maksimovi dali denar za učitelja?" je naglo vprašal Ševirjov, kot bi to vprašanje veljalo kakšni važni zadevi.

Aladjev je zardel.

"Seveda ... za sedaj ... da si zopet opomorejo ..."

Ševirjov je opazoval Aladjeva vprašajoče.

"Ali mislite pomagati vsem siromakom in lačnim — vsem?" je vprašal.

"Ne," je odgovoril Aladjev začudeno, "o tem še nisem razmišljal ... dal sem, ker je bila priložnost ..."

"Da, izvrstno ... In kdo bo pa tistim dal, kjer ni takega človeka poleg, kot ste vi. Takih je pa mnogo," je rekel Ševirjov bridko.

"No, o tem ni treba razmišljati!" — Aladjev je skomignil z ramenoma: "Pomaga se, kjer se more." To je dovelj ... Hvala bogu."

"Krasno. Ali veste, zakaj je ta punica prišla k vam? — je Ševirjov nadaljeval ostro, kot bi bil spovednik. S svojimi svitlimi očmi je pa zrl Aladjevu v obraz.

Aladjev je zopet zardel. Postajal je razkašen. Čuden glas in vprašanja!"

"Prišla je k vam, ker vas ljubim ... Ker ima čisto dušo, katero ste vzbudili v nji. Zda, ko se potaplja, je prišla k vam, da bi našla to, ker ste jo učili ljubiti. Kaj ste ji povedali? ... Nič ... Vi sanjate, idealist, ali razumete kakšno nečloveško muko ste ji provzročili? Ali se ne bojite, da bo vas vse, ki ste ji šepetali zlate sanje o srečnem življenju, klela, ko bo živela zakonsko veselje s to brutalno kladjo? Vidite — to je strašno."

Ta zadnji stavek je Ševirjov izgovoril s takim naglasom, da je Aladjeva preletela zona.

"Strašno je, če se pusti vstajati mrtvece, da vidijo kako trohne ... Strašno, če se iz človeške duše vstvari nekaj krasnega, čiste, tega, da se muke nekoliko ogledajo, njih trpljenje pa poostri ...," je nadaljeval Ševirjov navidezno mirno, pa vendar v znamenju žalosti.

"Motite se ...," je mrmral Aladjev, odgovarjajoč še na besede: "ker vas ljubim."

"Ne. Vem ... Sedel sem celi dan v svoji temni sobi ... Tam se sliši vse ... Tako je!"

Aladjev je molčal in tiščal brado na prsi.

Ševirjov je vstal.

Vi sanjate vedno o bodoči sreči človeštva ... ali veste, ali razmišljate o tem jasno, kakšno reko krvi bo treba gaziti do te bodočnosti!"

"Kam pa? Sedite!" je rekel Aladjev ... Vi varate ljudi ... Vi jim dovolite o nečem sanjati, kar ne bodo doživeli nikdar ... pustite naj žive, pa naj bodo za

klajo preščen ... tem preščen, ki krulijo veselja, da je njih žrtev nežna in krasna, da s čutstvom občuti muke ... Veste, kaj? Koliko nesrečnih, katere ste oguljufali, meso da bi umrli ali vbijali, jokajo k bogu in pričakujejo nekaj, ker ni drugega sodnika in pravice ..."

Ševirjov glas je narasel, da je bučal kot vihar. Aladjev je nehoti poskočil. Ta nenavaden plavalas obraz z hladnimi očmi, ga je tlačil kot mōra.

"Ali ne razumete, da vse vaše sanje o bodočnosti, če se tudi kedaj uresničijo, ne morejo biti zadoščenje za morje solza krasnih deklet in teh lačnih, ponižanih razžaljenih ljudi ... da se v spominu, ne bo nikdar zbrisalo nezmožno sovraštvo do tistih, ki so v senci bajonetov zatirali vse, kar je na svetu lepega in dobrega in kar bo še na svetu dobro in krasno ... V vas ne bodo našli sodnikov in maskevalcev!"

"Kaj pa hočete s tem povedati?" je ječal Aladjev.

Ševirjov ni odgovoril takoj.

"Pojdite," je rekel in šel iz sobe.

Kot hipnotiziran mu je sledil Aladjev.

Vsi so spali. Temno in mirno je bilo v hodniku, težko je bilo dihati v zadnjem, bolnem zraku.

Ševirjov je odprl vrata svoje sobe in mignil Aladjevu, naj mu sledi.

"Slušajte!" Ševirjov je govoril tiho; pa le sugestovalno.

Aladjev je poslušal. V začetku ni čul drugega kot vtirpati svoje sree. V temi ni bilo ločiti nič, le oči Ševirjova so se svetile v temi.

Nakrat je Aladjev začul tih glas. Nekdo je plakal. Tih, pritažen, brezupen, žalujoč jok je prodiral skozi temo na všesa. Neprenehljiva muka, brezupne želje, brezmočne nevedne tožbe.

"Tu plaka Oljenka", se je zjasnilo Aladjevu. Nakrat je pa razločil, da čuje dva glasu ... Tema je pritiskala, v njegovih ušesih je odmevalo kot tožno zvonjenje, nakrat se mu je pa dozdevalo, da čuje mesto dveh glasov tri ... dvanajstotice, tisoče. Vsa tema je plakala okoli njega. Prestrašen je vprašal:

Kaj je to?

Ali Ševirjov ni odgovoril. Zgrabil je Aladjeva za roko.

"Pojdite ven ... rekel je reko in stopil v hodnik."

Še le v razsvetljeni sobi, ki je dozdevno po joku odsevala čudovito, je Ševirjov spustil roko Aladjeva in ga pogledal ostro v obraz:

"Ali ste čuli? ... Jaz ne morem poslušati. Kaj bodele dali tem ljudem, mesto zlate bodočnosti, katero obetate potomcem? ... Vi ... preroki prihodnjega človeštva ... proklete naj bo!"

Aladjev se je začudil in razjezil.

"Oprostite ... Vi ... kaj bodele pa vi dali, ki tako vprašujete, je zaklical in stisnil kmetijske pesti."

"Jaz?" Ševirjov ga je pogledal skoraj zaničljivo.

"Da, vi ... ki mi stavite taka vprašanja ... Kdo vam daje pravico govoriti v takem glasu?"

(Dalje prih.)

— V glavah žurnalistov njujorške plahte ni le "šmir" marveč še kakšna druga snov, katero bi kemiki, če bi jo preiskali, priznali za "šmir" brez vsake vrednosti, saj drugače je nemogoče, da bo človeško pisati ljudje proti "grafu", ki pišejo za kapitalistično družbo, ki je vendar "standart" za graft — po domače, ktera brez grabežstva in sleparstva sploh obstati ne more.

— Njujorška plahta zahteva ne-sramno, da bi njegovemu zastopniku v La Salle zaupali več kot odboru, katerega so izvolili slovenski delavci v La Salle, Ill., ki ima pobirati prispevke za vdove in sirote v Cherry, Ill!

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

— Zopet zaščitnica slovenskim delavcem od ohole gospode okoli njujorške plahte, ki smatra samo sebe za nekako vladno med ameriški Slovenci, ki ima pravico imenovati svoje ministre, alias zastopnike, katerim se morajo ponižno klanjati vsi slovenski delavci, kot slovenski kmetje v dobi tlake grajskim valptom.

KLEŠČE.

— Marsiko vidi povsod "šmir".

Zakaj?

Za to, ker je v njegovi glavi mesto možganov pristni šmir.

Mar ni to res g. kolega v New Yorku?

— Če, kdo laže, lahko tako laže, da nazadnje sam sebi verjame, da so Slovenci rojeni v stari domovini pravi jenkiji.

— Za jenkije smatra njujorška plahta odbor Slovencev, ki se je osnoval v LaSalle, v obližju Cherry, Ill., da pobira milodare in jih razdeli med slovenske sirote in vdove v Cherry, Ill.

— "Proletarec" je pisal obliki nezgode v Cherry, Ill.: "Zaupajte uniji in jednotam, katerih člani so bili ponesrečeni rojaki."

Njujorška plahta je pa mnenja, da je vredna več zaupanja, kot vse slovenske podpirne jednote v Ameriki, dasiravno za denar oglašča pest jednot v svojih predalih.

Člani slovenskih jednot! Ali občutite pest, katero vam je porinila naduta slovenska njujorška gospoda v obraz?

— Tam, kjer samega sebe prištevajo frakarjem, da si je včasih frak oguljen, klak pa zmečkan in prelukan, poznajo tudi "obersosije". Na "ober" so že tako navajeni, kot koza na sol.

Takim ljudem ni zameriti, če dele tudi socialiste v višje in nižje, ker so osiveli v klečeplazstvu, krivenju svojih hrbtišč in bizantizmu.

— "Proletarec" bi bil danes ne potreben, če bi se bil "Glas Nar." držal svojega nekdanjega političnega programa — ko je odkrito priznaval socialističen program.

— V New Yorku nekatere žurnalistke silno jezi, ker so si zavedni slovenski delavci v Ameriki ustanovili svoj list, ga pišejo in podpirajo s svojimi žulji in sragami.

— Še bolj pa te žurnalistke jezi, ker se število delavcev krči, ki čita malovredne produkte "šmirastih" možganov iz New Yorka.

— Najsmelejša hinavščina je, če kdo podpira kapitalizem, ga hvali in brani, ko pa kapitalizem pogoltno nedolžne žrtve, pa pretaka krokodilove solze o nedolžnih sirotah in vdovah sebi v reklamo.

— Dostojni — in moralni ljudje ne zvrše kaj takega. Takih reklamnih sredstev za svojo trgovino se poslužujejo ljudje, od katerih je sramota zbežala k psom, ali pa ljudje, katerih možgani so tekom časa postali "šmir". V prvem slučaju se jih zaničuje, v drugem pa pomiluje.

— Slovenski žurnalisti v New Yorku radi poderejo kak glazež zastoj. To priča dejstvo, da jim silni vedno iz pod peresa: pijejo zastoj. S tem opozarjajo svojega "obra", če ne bo dal za pijačo, do pojdejo na stražnik. Tej gospodi je najbrž frakelj za ideal.

— Kjer je frakelj za ideal, tam je v glavi tudi "šmir"!

— Slovenski žurnalisti v New Yorku se silno jeze, da nek listič v Chicagi kritizira vse, plahta, v katero pišejo ti nepriznani slovenski "veleumi", pa le obliava vse z gnojico.

— Ni čudo! Šmir in gnojica sta si v sorodu.

— Ljudje, ki pišejo list, ki je od svojega poroda pa danes tiškan v skebski tiskarni, ne morejo soditi in pisati o unijah. Tem priporočamo, da se brigajo za svoje brate — skebe.

— Unijski delavec ne čita skebskih listov, kot ne nosi skebskih čevljev in obleke.

— Unijski delavec, ki podpira skebska podjetja, je slabši kot skeb. Dobiva unijsko plačo in s to plačo podpira delodajalce, ki smatrajo svoje delavce za navadno na kartonu in na steklenici.

— Prehlajenja se lahko iznebijo in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjižici, v kateri zavijta steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. P., Cleveland, O. Vi vprašate, če socializem nastrotuje veri in če socialistična stranka propagira brezverstvo.

Ne! Nijedna socialistična stranka širom sveta nima v svojem programu, da je nje glavna naloga širiti brezverstvo. Resnica pa je, da so med socialisti tudi ateisti in skeptiki. Socializem je v prvi vrsti gospodarski nauk, socializem zahteva demokracijo, ljudsko vladno tudi v gospodarstvu. Ako so nekateri socialisti ateisti, ali če se med ljudstvom širi čimdalje bolj ateizem, ni tega zakrivil socializem. Isto tako bi mi lahko rekli, da je republikanska stranka ateistična, ker je Rob Ingersoll bil ateist. Trdili bi lahko, da je S. L. S. stranka na Kranjskem brezbožna, da si je res klerikalna, ker je v stranki nekaj priznanih ateistov, ki so se združili iz golj osebnih koristi s klerikalci, če bi agitirali s tako podlimi sredstvi za socializem, kot agitirajo nasprotniki socializma proti socializmu.

Povejte dotičnim gospodom, ki so vam natvezili laži o socializmu, da naj proučavajo socializem in pa sestav političnih strank, da v prihodnje ne blamirajo samih sebe. Pa brez zamere. Pozdrav!

Listnica uredništva: — Luka Hunter, Pocahontas, Ill.: Sporočamo vam, da nimamo do zdaj še take knjižice v zalogi, v kateri bi bilo vse natančno popisano, kako se postane državljani Zedinjenih držav in kaj je treba vse vedeti. Ker se pa naši sodrugi vedno bolj zanimajo za svoje pravice, hočemo v najkrajšem času začeti s priobčevanjem vsega potrebnega na kar izdamo potem v posebni knjižici. Sporočite nam, kako naj porabimo poslanih 12 et. v znamkah. Pozdravljeni.

Listu v podporo: Joe Pajk, Morgan, Pa., 50 et. Hvala.

Pozor rojaki in rojakinje!

Kam pa greste v saboto dne 8. januarja 1910?

Na prosto zabavo, katero priredi Žensko društvo Nada št. 102 S. N. P. J. v mali dvorani na 1802 Centre ave. Začetek ob 8 uri zvečer. Preskrbljeno je za prost prigrizek in za izvrstno postrežbo. Za obilo udeležbo se priporoča ODBOR.

ZA JOLIET.

POZOR! Cenjeni sobratje S. N. P. J. v Jolietu in okolici! Kam se podamo na starega leta večer?

Vsi v Joliet!

na veselico, katero priredi društvo Jolietška Zaveznost št. 115 S. N. P. J. v korist društva.

V ta namen se najuljudneje vabi vse naše brate in prijatelje v bližini, kakor Chicagi, Aurora, La Salle, Waukegan in drugih bližnjih naselbin, da se tega večera udeležijo.

Začetek bo ob 7. uri zvečer dne 31. decembra t. l.

Igrala bo slovenska godba pod vodstvom g. Joe Mauerja. Veselica se vrši v Turn Verein Halli, 609 N. Chicago Cesti.

Za dobro zabavo, kakor za dobro pijačo vse vrste in okusen prigrizek bo skrbel odbor. Ustopnina bo samo 25c od moških, ženske in dekleta so proste.

Na Silvestro večer torej v Joliet!

Za odbor: Math Požek, John Andlovár, Martin Plut.

Najboljše in najfiniješe obleke so po nizki ceni na prodaj pri H. SCHWARTZ,

16—18 N. Halsted St., Chicago. Velika zaloga klobukov, čepic, čevljev, perila in kovčkov.

Kdor kupi za pet dolarjev, dobi darilo.

Prehlajenja se lahko iznebijo in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjižici, v kateri zavijta steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

SE LI BRIJETE SAMI?

Mi vam oferiramo britve za \$2.00 izdelane iz najboljšega materiala, ki se prodaja za \$4.00. To nam zagotovi in prinese 100 novih odjemalcev k tisočim družih, katerim smo prodajali od leta 1876—to je 33 let pod trdiko Jos. Kralj. Vsi ti so iznašli, da so naše britve iz najboljšega materiala in da jih najbolj zadovolje. Vaska naših britev je garantirana in mi damo v slučaju, da ni komu britev po volji, damo popolno zadoščenje dotičniku. Nič ne more oceniti britve predno je ni rahel. Ker vemo, da so naše britve dobre, jih lahko tudi garantiramo. Cena tem britvam je le \$2.00. Brusiimo tudi stare britve, za kar računamo 25c za Chicago. Za izven mesta je plačati 5c več za poštnino.

JOS. KRAL,

417, 419, 421, 423 W. 18th Street, CHICAGO, ILL.

Dr. Wm. A. Lurie,

IZKUSEN ZDRAVNIK.

Ordinuje: Auds's Drug Store, 631 S. Centre ave., od 11—12 po dnevi. Drugi uradi: 100 State St., Room 2